

Eliter för alle!

Kommer ni ihåg att vår kulturminister besökte länet för några veckor sedan? Inte det. Men ni läste kanske artikeln på kultursidan samma dag. Där restes frågan om institutioner som Kungliga Operan och Nationalmuseum borde turnera i landet. Blev det då inte den gamla vanliga kultureliten som skulle komma att få ytterligare några program att frossa i?

Jag började fundera på detta med eliter? Vad är en elit? Vilka tillhör kultureliten, och vad tillhör de andra? En av mina favorittänkare Pierre Bourdieu utgår från att människan ständigt konkurrerar om kapital av olika slag – inte bara pengar och välstånd utan även kulturellt och socialt kapital. Därav följer att man kan bli konkurrenskraftig med hjälp av både kultur (språk, etikett, utbildning), sociala kontakter och nätverk eller med hjälp av ekonomiska tillgångar.

Med olika positioner följer ofta ett visst konsumtionsmönster. Väljer du golf och segling, opera och jazz eller kanske hårdrock och fotboll? Och visst, jag tror också att golfklubbarna och operaälskarna är vanligare på Östermalm än i Rinkeby. Problemet är bara att detta knappast kan vara ett självklart och önskvärt mönster. Gränser är till för att överskridas och värderingar omformas ständigt. Panta rei – allt flyter! Det som ansågs fint igår är "Svensson" idag. Nyligen förhatliga såpopperor är numera upphöjda till spän-

nande populärkultur. 1930-talets, i etablerade kretsar, förhatliga idrott (ett opium för folket enligt Ivar Lo Johansson) är idag en högt värderad verksamhet. Gårdagens hatade jazzmusik som betraktades som lågt stående "negerkultur" har idag mer status av finkultur. Alice Babs som då blev utskälld och hånad är idag en oantastlig kulturell ikon.

Vem är kulturelit i Jämtland? Försök placera in dig själv. Är du en högskoleutbildad jazzälskande lantis som sjunger i kör eller en undersköterska med konstnärliga ambitioner som gärna hänger på Furan? Nej, just det. Man är väl ingen levande schablon. Själv besökte jag Operan i Stockholm för första gången för några år sedan – och kan bara beklaga att det skulle dröja 40 år innan det blev av. Jättehäftig upplevelse! Varför måste vi låta konstruktioner och etiketter begränsa oss? Om man inte gillar dansbandsmusik och idrott – ska man då behöva flytta från det här länet? Å andra sidan, om man älskar fotboll och styrdans kan det mycket väl hända att man tillhör länets ekonomiska eller politiska elit. Jag tror att vi måste ruska om lite bland begreppen. Allt är inte längre vad det varit – som tur är! Bäst blir det när det sker oväntade möten. Varför inte en operafestival i någon schysst kulturminnesförklarad lada i Offerdal?

Och förresten, det där med kulturelit. Alla som läser kulturstatistik vet att det är medelålders kvinnor som bär upp det offentliga kulturlivet i Sverige. Det är kvinnor som besöker bibliotek, konsthallar, teatrar, museer och konstgallerier. Är det då kvinnorna som är eliten i Sverige? Är det kvinnor som styr dessa verksamheter? Jag bara undrar.